

Školení posuzovatelů drůbeže a adeptů 2013

Školení posuzovatelů drůbeže a adeptů se konalo ve dnech 23. a 24. února 2013 tradičně ve Střední zemědělské škole v Čáslavi.

Sobota 23. února 2013

Školení zahájil předseda sboru posuzovatelů drůbeže Ivan Pavel a seznámil účastníky s programem. Školení se zúčastnili mimo jiné i předsedové Klubu chovatelů leghornek a Klubu chovatelů hamburčanek. Uctěna byla památka Ing. Františka Tuláčka, čestného předsedy ÚOK CHD, a Miroslava Holečka.

Ing. František Šonka ve svém vystoupení poukázal na to, aby se posuzovatelé zapojili do práce klubů. Máme 25 klubů, ale jen některé plní svoje plemenářské i společenské funkce. Kroužky se musely předat místním organizacím, ale od příštího roku, kdy se budou odebírat kroužky z Německa, by se měly dostat zpět do klubů. Rada Plemenné knihy drůbeže ve VÚŽV v Praze-Uhřetěvsi řešila ne zrovna růžovou situaci u české slepice zlaté kropenaté. Na posledním zasedání bylo domluveno, že do ní „nepustíme“ jiná plemena. Posuzovatelé by měli hlásit tzv. domácí zdroje. Navázána byla spolupráce se školou v Horšovském Týně, kde by mohlo probíhat testování drůbeže. Se změnou vedení ve školním statku v Opavě bude možná opět reálně navázat na dřívější úspěšnou spolupráci v této oblasti. Přihlášky do ÚOK CHD je možné podat do 10. března 2013. Ing. František Šonka se rozhodl po třech volebních obdobích odejít. Všem poděkoval za spolupráci.

Informace z orgánů Evropského chovatelského svazu přednesl Peter Žuffa. Zasedání evropské standardizační komise se konalo ve dnech 16. až 18. 3. 2013 v Pohlheimu. Byl aktualizován seznam plemen, řešil se program speciálních výstav. Z našeho svazu jsou zařazené velsumky modré rezavě koroptví, husa královská, mosetky byly odloženy. Žádost o zařazení musí obsahovat fotodokumentaci, postupy šlechtění, prezentace na výstavách, porovnání s jinými plemeny. Řešena byla revize popisu antverpských vousáčů, popis barevného rázu původních faverolek, zbarvení zakrslých kachen khaki, které by mělo odpovídat popisu zbarvení anglických kampbelek. Dále byla probírána problematika ronquistské krůty, velikosti kroužků u brahmánek a kočinek, problém v hmotnostech zdobných rodajlender. Z Polska byl předložen návrh změny země původu u paduánek a holandských zakrslých, u nichž by mohl být uveden původ Evropa. Plemeno staropolská chocholátá musí znovu projít uznávacím procesem. Plemeno polská chocholátá bylo zrušeno. Ruský svaz byl požádán o oficiální standard lindovské husy. Aby mohlo být plemeno zařazeno do seznamu vzácných plemen (seltene Rasse), musí být uznáno nejméně 50 let a v zemi ho musí chovat minimálně 25 chovatelů. Zmíněna byla problematika speciálních výstav. Na konci února 2013 se konala v Paříži výstava vajec od plemene maranska, na níž bylo vystaveno více než 1000 ks vajec.

V květnu 2012 se konalo generální zasedání EE v Altötting. Řešeny byly mimo jiné barevné rázy plemene serama, zbarvení khaki u zdobných holanďanek, problematika standardní absence kýlu u cholmogorských hus. Do seznamu vzácných plemen byla z České republiky zařazena česká slepice zlatá kropenatá a šumavanka, ze Slovenska oravka žlutohnědá. Peter Žuffa získal titul čestného člena Evropského chovatelského svazu.

Evropská výstava se v roce 2012 konala v Lipsku. Vystavovalo na ní 12 000 vystavovatelů, vystaveno bylo 96 000 zvířat, bylo potřeba 600 posuzovatelů a 600 dalších pracovníků. Nakládka zvířat z ČR byla na několika místech, Češi vystavili cca 1500 zvířat. Peter Žuffa působil na výstavě jako vedoucí, měl na starosti 12 posuzovatelů. V rámci evropské výstavy se konalo několik přednášek, seminářů, bylo připraveno několik propagačních expozic. Peter Žuffa si velmi cení toho, že český stánek byl vyhodnocen jako nejlepší, poděkoval vedení

svazu za reprezentaci. Z 205 ks vystavené drůbeže bylo 169 ks hodnoceno třídou dobrá a vyššími třídami. Nejúspěšnějším našim plemenem byly rodajlendky. Naše účast na výstavě byla úspěšná, vysoká ocenění získali Bc. Daniela Bukovská, Jaroslav Peták, Václav Hronek, Ing. Vilém Zmelty a další.

V lednu 2013 na rumunské výstavě v Craiově posuzovali čtyři naši posuzovatelé: Peter Žuffa, Ivan Pavel, Miloslav Jarkovský, Jaroslav Kalaš. Věnovali se posuzování těžkých plemen – zejména brahmánek, orpingtonek a kočinek. Naši posuzovatelé si pochvalovali atmosféru akce, oceňovali vážnost a úctu, se kterou jsou tam posuzovatelé vnímáni.

Odborná část školení byla zaměřena na posuzování lehkých plemen kura (skupina F). První příspěvek přednesl Ivan Pavel. Věnoval se rozdělení plemen podle oblastí chovu, popsal hlavní znaky jednotlivých podskupin a obecné zásady posuzování lehkých plemen. Mezi jejich hlavní znaky patří lehký typ připomínající divoké kury, výrazně delší ocas a živější temperament. Lehká plemena lze rozdělit na evropská, asijská a ostatní.

Plemena evropská jsou chována cca 2000 let. Podle několika znaků se dělí na dvě skupiny, hranice tvoří Alpy a Dunaj. První skupina - plemena středomořská (jižní skupina) se vyskytovala na jih od hranice Alpy, Dunaj v historickém období do r. 1850, pak docházelo k prolínání přirozených hranic. Dostaly se přes Mezopotámii do oblasti Středozemního moře, do Itálie a až do Španělska. Měly žlutou kůži, žluté běháky, bílé ušnice, masové, modré nebo černé běháky a bílá kůže se vyvinuly až v pozdějších letech vzájemným křížením s plemeny od severu. Druhá skupina (severní skupina) se do Evropy dostala v období stěhování národů z oblasti východní Evropy, Asie. Hlavní expanze drůbeže šla s árijskými kmeny (Germáni), pak následovali Slované. Dostala se z Ruska, Ukrajiny, Polska, Slovenska, Čech a došlo ke smíšení. Třetí skupina má smíšené znaky zmíněných dvou skupin.

Mezi znaky první skupiny patří větší až velké hřebeny, u slepic klopené, větší laloky a větší až velmi velké ušnice. Plemena italské podskupiny se vyznačují žlutou kůží, žlutými běháky, středně vysokým postojem, bohatými ocasy. Plemena pocházejí ze střední Itálie. Plemena livorno a ankona jsou předky současných plemen. Plemena španělské podskupiny se vyznačují různou barvou peří, patří mezi ně černé, modré minorčky, španělky, kastiliánky s bílou barvou kůže, vyšším postojem než u první podskupiny, méně bohatými ocasy. Na Pyrenejském poloostrově existuje řada krajových plemen.

Mezi znaky druhé severní (středoevropské) skupiny patří středně velké hřebeny a laloky, hřebeny jsou neklopené nebo jen nepatrně klopené, ušnice byly původně červené, postoj středně vysoký až nižší. Mezi tato plemena patří české slepice a durynští vousáci (vousatá forma české slepice). Podobné jsou polské zelenonožky. Ve 2. polovině 19. století docházelo ke křížení s vlaškou. Podobné českým slepicím jsou také štýřanky s malými bílými ušnicemi a malou chocholkou se zvlněným listovým hřebenem. Saské slepice, které vznikly okolo roku 1900, se od původních středoevropských plemen dost liší, u nás se chová několik černých.

Mezi plemena západoevropská patří dánské a dretnské slepice, které mají pravděpodobně shodný původ. Plemena jsou podobná, podle literárních údajů je jejich původ odvozen od české slepice. Do Dánska se dostaly české slepice jako věno od Přemysla Otakara I. kolem roku 1200. Do Holandska si odvezli české slepice údajně čeští bratři. Západoevropská plemena mají plemenné znaky středoevropských i jihoevropských plemen. Mají bílou kůži, středně velký hřeben, slepice mají neklopené nebo jen mírně klopené hřebeny, většinou bílé menší ušnice, středně vysoký postoj. Patří sem plemena z Fríska, Holandska a severní a střední Francie.

Mezi plemena lehkého typu z Asie patří kokrháči z Turecka, tomaru z Japonska a např. také cemanské slepice z Indonésie, které jsou polodivoké a mají vše černé.

Obecné znaky posuzování lehkých plemen

Ivan Pavel zdůraznil, že je potřeba nejprve zhodnotit plemenný typ. Lehká plemena mají znaky bankivského typu, zřetelný pohlavní dimorfismus, více vyvinutý ocas, přilehlé opeření, viditelné holeně, živější temperament. Dělí se na plemena původní krajová selská, zušlechtěná a ušlechtilá.

Mezi původní plemena patří slepice drentské, dánské, fríské, valdarno a španělky. Mají hruškový tvar trupu, trup je kratší, výše nesený, mají poněkud výše nesený ocas, v oblasti sedla je u nich patrný zlom. Mezi zušlechtěná plemena patří české slepice, štýřanky, livorno, ankona a andalusky. Mají lichoběžníkový trup, v oblasti sedla je přechod bez zlomu nebo s malým zlomem. Plemena ušlechtilá, mezi která patří leghornky, rýnské slepice a minorky, mají dlouhý lichoběžníkový nebo obdélníkový trup a nízko nesený ocas s plynulým přechodem v horní linii.

Ivan Pavel uvedl, že dále je potřeba se zaměřit na meziplemenné rozdíly. Plemena italská vznikla z původní italské selské slepice. Plemena livorno, valdarno, ankona a vlašky se v mnoha znacích shodují. U vlašek se uvádí země původu Německo. V roce 1960, kdy byla nejrozšířenějším plemenem, to bylo vlastně livorno. Dnes mají typ německé – evropské vlašky. Trup vlašky je vodorovně nesený, dlouhý, hluboký, vlašky mají nižší postoj, ocas je podstatně bohatší, plnější, s mohutnými srpy. Livorno je typické krajové, v minulých letech zregenerované plemeno, s delšími končetinami, zvednutým postojem, hřeben mají stejně velký jako vlaška, ale praporek je zřetelněji zvednutý.

Vlašky se chovají v desítkách barevných rázů. Standard je u nich postaven na vlašce koroptví, zlatě zbarvené a rodobarvé. Vlašky zlaté černě lemované a zlaté modře lemované často připomínají spíše livorno. Znaky livorna je potřeba postihovat, nesmíme dopustit, aby plemena splývala.

Meziplemenné rozdíly jsou ve velikosti a tvaru hřebenů, počtu zubů, utváření praporku, u klopení hřebene. Velikost laloků musí korespondovat s velikostí hřebene, do určité míry koresponduje i velikost ušnic. Červené ušnice jsou vždy menší, vždy jsou více či méně svraštělé, hladké jsou pouze bílé ušnice. U ocasu se posuzuje jeho velikost, tvar, jeho nasazení, jeho rozevření. Minorky nesou ocas v prodloužené linii zad, více zvednutý ocas mají polské zelenonožky. U noh je hodnocena délka běháků a holení.

U zvířat oceněných třídou VD a vyšší nesmí být pochybnost o zařazení do plemene, musí mít typické znaky příslušného plemene. Při posuzování je nezbytné porovnání se standardem, s ostatními zvířaty na výstavě, s průměrem kvality daného plemene ve státě, mělo by se také zvažovat porovnání i s plemeny, které se u nás nevyskytují.

Ivan Pavel se dále věnoval posuzování nedospělých zvířat, které nemají vyvinuté všechny plemenné a pohlavní znaky. Posuzování těchto zvířat je snahou vyhovět organizátorům výstav, protože mnoho výstav se koná v období, kdy většina zvířat je nedospělá. Především u lehkých plemen nelze některé znaky odhadnout vůbec. Např. u tříměsíční slepice leghornky nelze odhadnout, jaký bude v dospělosti hřeben, bohatost ocasu.

Plemeno livorno údajně pochází z doby starého Říma. Má výše nesený trup, který je kratší než u našich vlašek, s tím souvisí vyšší postoj, dále má výše nesený praporek. Valdarno má krátký trup. Ankony jsou plemenem tvarem těla podobným livornu. U nás odpovídá vlašce černé bíle skvrnitě. Geneticky mají skvrnitě běháky. Toto plemeno bylo ze vzorníku vyřazeno.

Plemena odvozená mají dlouze obdélníkový trup typické ušlechtilé slepice, kratší běháky a holeně, poměrně velký hrubě zubatý hřeben, kohouti mají téměř přilehlý praporek. Tento typ mají vlašky koroptví, rodobarvé a zlatě zbarvené. Je potřeba postihovat znaky livorn – jemné řezání zubů, vodorovné a svěšené ocasy, výlukou. U slepic má být lehce rozevřený ocas, nemá být bažantí, ani vějířovitý. U slepic jsou požadovány větší hřebeny a laloky, vlaška musí mít větší a těžší hlavu než leghornka.

Leghornky byly prošlechtěny v Americe z plemene livorno, kde získaly svůj název. Do Evropy se dostaly zpět přes Anglii. Chovají se ve třech typech – typ anglický, americký a holandský. Leghornky anglické jsou pouze bílé, u nás jsou leghornky americké. Leghornky jsou výchozím plemenem pro šlechtění meziliniových hybridů, kteří jsou šlechtěni na užitkovost bez ohledu na znaky exteriéru. Leghornky americké mají téměř obdélníkový tvar trupu. Obdélník je u nich kratší než u vlašky. Mají bohaté opeření v oblasti sedla a plynulý přechod do oblasti ocasu. Jejich prsa jsou klenutá, musí být vidět nosné břicho. Ocas mají široce vějířovitý, u kohouta jsou bohaté vějířovité srpy. Anglický typ je podobný minorce, mají těžkou hlavu, vysoký postoj a užší ocas. Holandský typ představuje nosné hybridy leghornkového typu. Mají znaky hrubší konstituce -těžší hlavy, těžší hřebeny, hrubší běháky, různé vady ocasu.

Španělská plemena

Minorky se u nás málo chovají, omrzají jim hřebeny. Jedná se o největší plemeno z lehkých plemen. Trup mají dlouhý, poměrně mělký, obdélníkového tvaru, vodorovně nesený, ocas je nesený v linii zad. Z lehkých plemen mají nejvyšší postoj. Hlava musí být velká, poměrně těžká, mají velký hřeben, hrubě řezané zuby, delší laloky, velké bílé, hladké, oválné ušnice, praporek je poměrně nízko nesený, blíží se k týlu. U slepic musí být vždy hřeben klopený. Mají bílou kůži, tmavě břidlicové až černé nohy. Chovají se nejčastěji v barevných rázech černé, bílé.

Španělky se u nás málo chovají, zajímavá je u nich souvislá bílá plocha obličej a ušnic. Mají krátký výše nesený trup než minorky, výše nesený ocas, zlom ocasu je v linii sedla. Vyskytují se pouze v černé barvě.

Kastiliánky patří mezi původní neprošlechtěná plemena, mají vysoko nesený ocas se zlomem v linii sedla.

Andalusky se vyznačují štíhlejším výše neseným trupem, štíhlými holeněmi a běháky, bílou kůží. Slepice mají klopený hřeben. U nás se více chovají ve zdobné formě. Přítel Pavel upozornil na heterozygotně založené zbarvení – modré černě lemované.

Josef Blažek, předseda Klubu chovatelů leghornek, vystoupil s informacemi o historii klubu a současné situaci v něm. Klub chovatelů leghornek funguje od roku 1975. U nás se chovají leghornky amerického typu, v roce 2011 jich bylo vystaveno v ČR přes 400 kusů. Klub má nyní 16 členů a plánuje dovoz zvířat odjinud než ze Saska.

Hamburčanky mají bílé ušnice, nepovolený je u nich červený okraj, hřeben je u nich růžicový s jemnějším perlením (zřetelně hrubší než u rýnských), vadou je u nich probělený obličej. Jedná se o západoevropské plemeno s původem v Anglii, které se vyznačuje delším válcovitým trupem. Mezi barevnými rázy jsou větší velikostní rozdíly. Největší jsou hamburčanky černé. Oči by měly být tmavé, velkou až výlukovou vadou jsou oči červené. U tečkovaného zbarvení by mělo být každé bílé pero zakončeno víceméně kulatou koncovou černou skvrnou. Kresba musí být pravidelná i na srpech a rejdovácích, kresba na krovkách musí vytvářet řady. Často jsou u nich skvrny (tečky) veliké, jejich překrýváním vznikají velké černé plochy, což je velkou vadou. Podsada by měla být vždy v barvě kresby. Problémem je „začouzené“ perlení, výlukovou vadou jsou „propeřené“ rejdováky. Často mají zhrublé růžicové hřebeny. Ocas musí být lehce rozevřený. Přípustnou vadou je výše nesený ocas. Ke hmotnosti pruhovaných bychom měli být tolerantnější, bývají totiž drobnější. Slepice mají zlatou základní barvu, černé pruhování je všude kromě závěsu, kreslení je u nich stejné jako u brakelek. Ivan Pavel se věnoval ve svém vystoupení podrobněji dědičnosti charakteru zbarvení pruhovaných hamburčanek a možnému vysvětlení různých fenotypů u kohoutů a slepic. U části kohoutů hamburčanek pruhovaných rázů se vyskytuje nestandardní slepičí kresba. „Slepičí typ opeření“ není u kohoutů hamburčanek v ČR uznán. V případě jejich výskytu na výstavě obdrží známku 0 v páté pozici s poznámkou „v ČR neuznané opeření“

slepičího typu“ a celkové hodnocení N (neoceněn). Toto rozhodnutí platí do odvolání. Podsada musí být šedá, ne bílá u stříbrotečkových a stříbropruhovaných. Klub chovatelů hamburčanek má 14 členů, kteří většinou chovají barevný ráz stříbrotečkové.

Lakenfeldky mají trup vodorovně nesený, jejich postoj je středně vysoký, nesmí mít ostrý přechod v sedle. Jejich oči jsou hnědé, ušnice bílé, červený okraj ušnic se u nich připouští. Zuby na hřebeni jsou hrubší, mají být mělce řezané, laloky mají být středně velké. Běháky jsou u nich břidlicové. Chovají se v barevném rázu bílé tmavě kolumbijské.

Forverky mají šedou podsadu, kresba v sedle být musí. Standardním znakem jsou tmavé skvrny na konci boků.

Rýnské slepice mají vějířovitý ocas. Německý klub trvá na tom, že ušnice kohouta by měla mít velikost 1 eura, což je problematické. Hřeben je u rýnských jemně strukturovaný.

Bergští kokrháči se vyznačují kapřím hřbetem. Ostrý přechod v sedle u nich má být.

Východofříští rackové mají obdélníkový tvar trupu, trup je mírně zvednutě nesený, hřeben je listový. Ušnice je u nich bílá, červené olemování se toleruje.

Fríské slepice taky patří mezi slepice lehkého typu, mají vysoce nesený ocas s ostrým přechodem do linie zad. Jejich vločkováná kresba je pravděpodobně podobně geneticky založená jako u hamburčanek. Podsada je u nich bílá.

Vestfálské nosné slepice se u nás téměř nechovají, mají podobnou kresbu jako hamburčanky. Nejsou zařazeny do vzorníku.

Ardenské slepice byly vyšlechtěny v Belgii, v okolí Arden. Mají užší ocasy, chovají se v tmavých barvách - černá zlatokrká.

SKUPINA SEVEROEVROPSKÝCH PLEMEN

Česká slepice se chová na území Čech, Moravy a Slovenska, dostala se k nám pravděpodobně s árijskými kmeny. Překřížena byla vlašskou a livornem, pak se po 100 let snažili chovatelé geny vlašky z ní dostat. Česká slepice je u nás uznaná ve více barevných rázech – zlatě kropenatě, koroptví, bílé, stříbrně kropenatě (vycházejí ze zlatě kropenatých). V roce 1920 byla typickým krajovým plemenem, jednalo se o primitivní plemeno s veverčím ocasem, byla šlechtěna na užitkovost. Do roku 1965 patřila mezi hospodářská plemena. Během 50 let šlechtění se její trup prodloužil a získala více znaků lehkých plemen. Má bílou kůži a břidlicové běháky, středně velký, jemně řezaný hřeben. U slepic je patrná malá jemná hlava a mimořádně jemná struktura hřebene. Slepice mají poněkud výše nesený ocas bez patrného zlomu (zlom netrestáme téměř vůbec). Dost kohoutů má ocasy téměř kolmé, kolmý a veverčí ocas je výlukovou vadou. Ráz zlatě kropenatý je podporován státem. Ivan Pavel je hlavním garantem přes genové zdroje. 15 let docházelo při rotaci k příbuzenské plemenitbě, při níž se kumulovaly nepříznivé geny. Až 50 % slepic mělo ostruhy, vyskytovaly se kachní běháky, situace se stala neúnosnou. Minulý rok se populace otevřela pro zvířata z vnějšku. Výlukou je třeba trestat bílou podsadu u kohoutů, kachní běháky, ostruhy nad velikostí hrachu u slepic. Kolem 350 až 400 chovných zvířat projde uznávacím řízením (tvrdou selekcí). Základní barva je zlatožlutá. Kohouti mají stvolovou kresbu v krčním závěsu, předností je kresba v sedlovém závěsu. Prsní kresbu tvoří pera začínající šedou podsadou, následuje hnědá základní barva, po obou stranách černé skvrny (hrot pera nesmí být černé barvy). Menší kresebné odchylky se posuzují mírně, jiné kresba – velsumší, vlaščí (lemy) přísně, až výlukou. Podsada musí být šedá. U slepic je vždy, ale u kohoutů bývá občas bílá podsada na zádech. Typická je vlnitá kresba, která nemá tak pravidelné okraje, v základní barvě je slabé pepření. Důležitý je kontrast zlatožluté barvy, musí být patrné vlny, nesmí být světlý osten.

Durynští vousáči se chovají ve východní části Německa v rázech koroptvích, tečkovaných. Jedná se o „ne tak dlouhou“ českou slepici s břidlicovými běháky a bohatým vousem.

Štýranky jsou tvarem trupu podobné současné češce. Na hlavě mají malou chocholku, která tlačí na hřeben. Hřeben je vždy esovitě zvlněný. Mají bílou ušnici, masové běháky. Chovají se ve dvou barevných rázech – koroptví (v Rakousku se nazývají divoče hnědé) a bílé.

Polské zelenonožky jsou podobné češce ze 40. let 20. století. Ocas mají poněkud výše nesený, ušnice červené, běháky zelené. V polském vzorníku se jejich barevný ráz nazván jako zlatokrké.

Dánské slepice vypadají jako české slepice s bílou ušnicí. Vyskytují se pouze v barevném rázu koroptví.

Drentské slepice vypadají jako české slepice z roku 1920. Jedná se o typické primitivní plemeno s hruškovým trupem, výše neseným ocasem a bílou ušnicí. Chová se i bezocasá.

Dalším bodem programu byla **zpráva výboru Sboru posuzovatelů drůbeže** za pětileté funkční období. Zprávu přednesl Ivan Pavel. Zmíněna byla úmrtí významných posuzovatelů a vyjmenování posuzovatelé noví. Zaznělo poděkování za dlouholetou činnost Rudolfu Scholzovi, který ukončil svou posuzovatelkou praxi v minulém roce. Odstupující výbor mu přeje hodně úspěchů, hlavně v chovu zpěvných kanárů. Po úmrtí Miloslava Procházky převzal výuku adeptů zpět Ladislav Štolba. V průběhu funkčního období byla rozvíjena mezinárodní spolupráce se Slovenskem, Polskem, Rumunskem. Oceněny byly rozsáhlé aktivity Petera Žuffy. Kladný ohlas získalo mezinárodní školení posuzovatelů drůbeže v Třebechovicích pod Orebem díky kolegům Peteru Žuffovi, Jaroslavu Kalašovi, Jiřímu Blokešovi, Miloslavu Hertlovi a dalším spolupracovníkům. Větší pozornost byla věnována japonských křepelkám. Byly získány věrohodné údaje o jejich populaci v ČR. Poděkování si zaslouží Ladislav Štolba, přítelkyně Ing. Iveta Prombergerová, Ph.D., Tomáš Moravec a další zúčastnění. Ivan Pavel se věnoval vyřizování stížností na posuzovatele. Stížnosti byly vyhodnoceny jako neoprávněné nebo neprůkazné. Přítel Pavel upozornil na neúplné vyplňování oceňovacích lístků, není možné uvést pouze známky. Poděkoval celému odstupujícímu výboru a ÚOK CHD za dobrou spolupráci, zejména příteli Ing. Františku Šonkovi, zástupci Evropského chovatelského svazu Peteru Žuffovi a Elišce Stejskalové.

Dalším bodem programu byl příspěvek věnovaný zajímavému plemeni **cemanské slepice**. (indonésky Ayam cemani). Přednesla ho paní doktorka Monika Lukasevič z vysoké školy ve Varšavě, kde se věnují jejich výzkumu. Plemeno má původ v Indonézii, v provincii střední Jávy. Kohouti mají hmotnost 2,3 kg a slepice 1,9 kg. Skořápka je u nich bílá. V Indonézii se tato úplně černá slepice chová na maso, vejce a pro náboženské obřady. Slouží jako oběť při získávání přízně duchů. Začínají snášet ve věku 19 nebo 20 týdnů, v 19 týdnech dosahují hmotnosti 1,6 až 2,1 kg. Průměrný počet vajec činí 146 vajec ročně, hmotnost vejce je 46 až 52 g, hmotnost kuřete 32 gramů. Paní doktorka uvedla, že na jejich pracovišti je zkoumán léčivý účinek karnosinu, který má antioxidační účinky. U tohoto plemene byl zjištěn dvojnásobný obsah karnosinu ve srovnání s jiným drůbežím masem.

V průběhu školení proběhly volby do nového výboru sboru posuzovatelů drůbeže. Zvoleni byli: Ivan Pavel (44 hlasů), Pavel Hrubeš (41 hlasů), Alois Sedlák (41 hlasů), Jiří Král (38 hlasů), Ladislav Štolba (37 hlasů), náhradníkem se stal Jaroslav Kalaš (25 hlasů).

Neděle 24. února 2013

Nedělní program pokračoval seznámením s dalšími lehkými plemeny slepic.

Apencelští chocholáci mají výrazný růžkový hřeben, válcový tvar trupu, plný, široký ocas, vysoký a široký postoj.

Brabantské selské jsou staré belgické plemeno lehkého typu s chocholem umístěným v týle. Jejich trup je široký, středně dlouhý, ocas není příliš široký, běháky mají břidlicové.

Dominikánky pocházejí z Ameriky a mají nejkvalitnější krahujcovitou kresbu. Jejich hlava je poměrně menší k tělu, jejich trup je mírně klesající.

Bresse Gauloise je staré francouzské plemeno s delším, ze všech stran zaobleným trupem. Označení Bresse se používá pouze pro slepice chované v této oblasti (jinde Bresse Gauloise). Plemeno je kulinářskou raritou, jde o celosvětově vyhledávanou značku.

Empordanesa je plemeno vyznačující se jednoduchým hřebenem se dvěma postranními zuby. Snášejí tmavší vejce podobné vejce maransek.

Penedesenca je plemeno s větším jednoduchým hřebenem, který má v zadní části postranní zuby. Snášejí vejce s tmavě hnědou skořápkou podobně jako empordanesa.

Siciliánky mají robustnější trup a vyznačují se hlavou se zdvojeným číškovým hřebenem.

Augsburčanky (Augsburger Huhn) se vyznačují číškovým hřebenem a velkou bílou ušnicí.

Na školení byly také představeny bergské slepice s klopeným (plandajícím) hřebenem, Ramelsloher, dánské krátkonožky a norské rodobarvé.

Podrobněji bylo řešeno **zbarvení vlašek koroptvích**. Prsa kohouta by měla být ideálně černá bez stop po hnědé barvě. Pokud se ale stopy hnědé barvy v zadní části boků vyskytnou lze to hodnotit i známkou 3, hnědou barvu v přední části prsou hodnotíme známkami 2, 1 nebo 0. U koroptvího kohouta musí být kresba v sedlovém závěsu. Pokud je kresba v sedlovém závěsu jen mírně naznačena, hodnotíme známkou 1. V horní části pláště nesmí být lemy. U slepic lze drobný jemný strukturální lem hodnotit mírně (i známkou 3), pokud je patrný zlatý lesk, jedná se o závažnou vadu, která je hodnocena maximálně známkou 1. Je potřeba dávat pozor na zbarvení krčního závěsu, které se vyskytuje u kohoutů v barvě zlatohnědé až zlatožluté.

U vlašky stříbrně zbarvené je vyžadována bílá kresba na prsou ve formě jemných lehkých lemů. Kohouti by neměli mít kresbu v sedle. U stop kresby v sedle je potřeba zaznamenat „nežádoucí kresba v sedle“ a hodnotit ještě známkou 3. U zlatě zbarvených kresba v sedle nebývá. U slepic vlašek stříbrně zbarvených mají být výrazné lemy, problémem bývají probělená prsa.

Rodobarvé zbarvení vlašek vzniklo křížením mezi zbarvením koroptvím a krahujcovým, jde o kombinaci černošedé a bílé barvy. Vadou u slepic jsou zlaté lemy, ale ty má 9 z 10 slepic. Mnoho slepic je šedivých, chybí u nich krahujcovitá kresba, což představuje až výlukovou vadu. U kohoutů rodobarvých vlašek nesmí být hněď na prsou. Naopak bílefeldské slepice musí mít hněď na prsou, protože u nich se jedná o zbarvení mezi velsumčím a krahujcovou.

U **ankon** není potřeba příliš řešit tvar bílých skvrn. Rozmístění skvrn by mělo být co nejpravidelnější, důležité je prokreslení konců srpů, závěsu. Podsada by měla být černá. U ankon nesmí být barevný ráz exchequer (čteme exčekfér), pak hodnotíme zvířata výlukou. Pro zbarvení vlašek exchequer (černobíle strakaté) je charakteristická nepravidelná strakatost, barva podsady není důležitá.

Další příspěvek věnovaný **maranskám** přednesl Ing. František Šonka. Upozornil na to, že maransky jsou starším plemenem než české slepice a byly vyšlechtěné ve Francii na užitkové vlastnosti a na jinou barvu skořápek. Klub chovatelů maransek vydává zajímavý časopis. Maransky se chovají ve 14 barevných rázech. Zakladatel klubu Ing. František Šonka doporučuje členům klubu, aby se u nás chovaly jen v jednom barevném rázu a klub se věnoval selekci na barvu skořápek. Prsa kohoutů by měla být černá, u ojedinelých bílých per na hrudi je potřeba srazit známku, ale zvířata nevykloučovat. Vyřazovat je nutné zvířata, která nemají rous (punčošky). Podstatné je nasazení ocasu v úhlu cca 45°. U měděněčerného zbarvení je důležité kreslení zad. U maransek jsou běžné záběly, které je třeba trestat, ale u nepatrného zesvětlení letek je možné použít i známku 4. Maransky se údajně chovaly na našem území už za první republiky. Jednalo se o maransky bílé. Ing. František Šonka požádal posuzovatele, aby se podíleli na tvorbě časopisu Chovatel. Jde o to, aby své zkušenosti „dali na papír“. Významní autoři Ing. František Tuláček a Miloslav Procházka zemřeli a nyní je v časopise málo článků o drůbeži.

Další příspěvek byl věnován úpravám standardů **japonských křepelek** a představení nových barevných rázů. Zúčastnění posuzovatelé získali upravené standardy masných a nosných japonských křepelek, které vznikly ve spolupráci Ladislava Štolby a Ivana Pavla s chovateli a posuzovateli japonských křepelek. Údaje v upravených standardech vycházejí ze šetření Ing. Ivetě Prombergerové, Ph.D. a ze zkušeností zúčastněných v „pracovní skupině“. Z důvodu nepřítomnosti Ladislava Štolby tyto informace stručně podala Ing. Zdeňka Szebestová ve spolupráci Pavlem Dvořákem a Tomášem Moravcem. V rámci příspěvku propukla diskuze k dosahovaným hmotnostem. U masných křepelek byly údaje ponechány (kohoutci mají mít optimálně 300 g, minimálně 270 g, slepičky optimálně 370 g, minimálně 340 g), u nosných japonských křepelek byly po diskuzi hmotnosti upraveny (kohoutci mají optimálně 170 g, slepičky 200 g). Představeny byly popisy těchto barevných rázů: divoké, tmavě divoké, mahagonové, zlatě divoké, plavé divoké, plavé šedě divoké, bílé, bílé skvrnitě a plášťové. Řešena byla možnost úpravy popisu barevného rázu plavé šedě divoké, u nichž základní barva bývá šedá. Na fotografiích byly představeny vady týkající se utváření hlavy a zobáku (ploché čelo a temeno, štěrbinu u zobáku, zduřelé ozobí), vady v utváření trupu, barvě končetin (skvrnitě nohy) a zmíněny byly také vady v kvalitě opeření a vady související se zbarvením jednotlivých barevných rázů. Diskutovány byly postihy u zmíněných vad. Standardy japonských křepelek budou po získání dalších zkušeností s jejich posuzováním a šlechtěním jednotlivých barevných rázů postupně doplňovány a precizovány.

Další příspěvek byl věnován aktuálním problémům a změnám. Hráškový hřeben u bojovnic jamato je nepřípustnou vadou. Pozornost byla věnována **zbarvení kačerů kachen saských**. Většina kačerů má zbarvení boků odchylné od standardu. Mají perlení na bocích a bílé pásy pod ocasníkem. Jedná se o modře modifikovanou divokou kresbu, kterou je potřeba brát jako alternativní znak, který nemá vliv na výsledek posouzení zvířete.

U části slepic **rodajlendek** se objevily v loňském roce **sedlové závěsy** tvořené úzkým, špičatým svěšeným peřím. V případě silně zúžené stavby a mírném ohnutí per v sedle směrem dolů, je třeba udělit v páté pozici známku 1 a celkové hodnocení US. Pokud opeření této partie již značně připomíná sedlo kohouta, je potřeba udělit známku 0 a celkové hodnocení V. Je potřeba vždy výstižně popsat důvody těchto známek. Je potřeba sledovat počty letek. Standardně je 10 ručních letek. U rodajlendek je třeba hodnotit maximálně známkou 2, pokud se vyskytuje u nich 12 ručních letek.

Další informace podané na školení se týkaly **zbarvení podsady**.

Časté problémy s probělením podsady jsou v současnosti u rázů divoké řady (zejména u araukan divokých, vlašek koroptvích, velsumek rezavě koroptvích, českých slepic zlatě kropenatých, barneveldek dvojlemovaných). Tento problém se vyskytuje u kohoutů, ne u slepic. U této skupiny obecně platí pravidlo, že ideální zbarvení podsady odpovídá barvě kresby – barvě stvolové kresby v poněkud světlejším odstínu. Výše uvedená plemena a rázy mají tuto kresbu černou a jejich podsada by měla být šedočerná. Více probělenou podsadu u nich podle rozsahu hodnotíme v páté pozici známkami 2, 1 nebo 0. Méně závažnou vadou je u nich částečné zbarvení podsady v různých odstínech hnědé základní barvy.

U černě a modře zbarvených plemen s bílou kůží, s tmavými běháky a zobáky a s tmavě hnědými až černými očima (australky, minoriky, orpingtonky) je probělená podsada již v malém rozsahu u obou pohlaví velkou až výlukovou vadou. U černého a modrého zbarvení plemen se žlutou kůží, žlutými běháky a zobáky a s očima v odstínu červené barvy platí, že ideální zbarvení podsady odpovídá barvě krycího peří a tento požadavek platí u slepic v plném rozsahu. U kohoutů těchto plemen (vlašky černé, vyandotky černé, kočinky černé, plymutky modré) je možné přiměřeně tolerovat částečné probělení podsady, ta ale nesmí postupovat do svrchního krycího opeření. U zakrslých kočinek černých se netolerují černé oči, zvířata s černými očima je třeba vyřazovat.

Problémy se zbarvením podsady se vyskytují u kolumbijských rázů (u obou pohlaví), které se liší svým genetickým založením. U těchto rázů platí obecné pravidlo, že převažující zbarvení podsady koresponduje s intenzitou kresby v sedlových závěsech kohoutů (v poněkud světlejším odstínu). Vyandotky bílé kolumbijské mají typickou kolumbijskou kresbu, mají tedy mít šedou podsadu a kresbu v sedlovém závěsu. Sasexky bílé světle kolumbijské se zesvětlenou kolumbijskou kresbou mají mít bílou podsadu a má chybět kresba v sedlovém závěsu.

V dalším příspěvku Pavel Hrubeš vyhodnotil činnost posuzovatelů za rok 2012. Požádal posuzovatele, aby mu do konce ledna zasílali soupisové archy. Zpracování dat v nich uvedených je časově náročné. V roce 2012 bylo vystaveno o 3000 zvířat méně než v předcházejícím roce, ale došlo k mírnému navýšení v počtu vystavených kachen. V roce 2012 byl vystaven malý počet krůt a perliček. V minulém roce proběhlo cca 700 výstav. Potýkáme se s problémem menšího obesílání celostátních výstav. Souvisí to zřejmě s vysokou cenou klecného a s problémy s dovozem a odvozem zvířat. Některé kluby ukončily svou činnost (např. klub chovatelů minorek), jiné mají nízké počty členů. Např. Klub chovatelů vyandotek má pouze 11 členů (jeden člen na každý barevný ráz). Českých slepic bylo vystaveno o 20 % méně než v minulém roce. Podle přítele Pavla chovatelé věnují menší pozornost výběru zvířat na výstavu. Zastoupení tříd u vystavených zvířat by mělo odpovídat Gaussově křivce. Výjimkou jsou speciální výstavy. Posuzovatelé nejčastěji udělují třídy VD a DB. Neradi dávají výluky a někdy si nejsou jisti při hodnocení třídami EL a SE. Využívat je ale třeba celé spektrum tříd.

Školení uzavřel přítel Ing. František Šonka. Zmínil, že mělo přijet 77 posuzovatelů, ale 11 z nich nedorazilo. Upozornil také na to, že někteří posuzovatelé přijeli pouze na jeden den. Ocenil, že naplánovaný program školení se podařilo splnit. Apeloval na posuzovatele drůbeže, aby svou práci dělali spravedlivě. Doporučil kupovat zvířata v cizině pouze od kvalitních chovatelů, nekupovat podřadný materiál. Poděkoval všem přednášejícím a popřál zúčastněným pevné zdraví a mnoho chovatelských úspěchů.

Zpracovala Ing. ZDEŇKA SZEBESTOVÁ